

0	3	5	7	10	13	19	25	36	48	55	62	69	75	85	90	93	95	96	97	99	100	
0	2	4	6	8	10	15	20	30	40	45	50	55	60	70	80	85	90	92	94	96	98	100

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Limingan Hirvinevan yllä lenteli keskiviikkona isoja ja pieniä vesilintuparvia.

Olli-Pekka Bergman esittelee vesilintupatruunoitaan. ”Sorsastukseen on paljon patruunavaihtoehtoja.”

”Hyvä poika! Hienosti löydetty. Tuo sorsa tänne”, Olli-Pekka Bergman kiittelee Elvistä.

Sinisorsia on nyt kolmannes viimevuotista enemmän. Vuosittain niitä metsästetään runsaat 250 000 yksilöä.

Ammuttu vesilintu löytyy varmimmin koiran avulla

Noutavien koirien käyttö vesilinnustuksessa on viime vuosina lisääntynyt. Vielä on kuitenkin lisäämisen varaa. Liian moni metsästäjä on vesillä ilman koiraa, liian moni koira on työttömänä.

LIMINKA (MT) Oulunsalolainen **Olli-Pekka Bergman** ei nykyisin lähde lintujahtiin ilman koiraa. Hänen kahdella labradorinnoutajallaan riitti töitä sorsajahdin avauspäivänä Limingan Hirvinevalla. Bergman metsästää vesilintuja Liminganlahden ympäristössä, joskus myös Lumijoella. Vesilinnustamaan koirat pääsevät normaalivuosina noin 20 päivänä. ”Vanhempi koira on erittäin hyvä haavoittuneen linnun löytäjä”, Bergman kehuu seitsemänvuotiaasta mustaa Elvistä. Koira katsoo tarkkaan, minne lintu putoaa ja löytää saaliin vaikeistakin paikoista.

Myös lentävää lintua Elvis seuraa katseellaan. Mies ja koira istuvat usein vastatusten, joten selän takaa tuleva lintukaan ei pääse ampujaa yllättämään. Elviksen paha puoli on liika kuumeneminen. Koetilanteessa se ei tahdo malttaa istua ääneti paikallaan. Elviksen kaverina Bergmanilla on toinen musta labradori, nelivuotias Bono. Sillä on vielä oppimista, jos aikoo Elviksen tasolle. Isäntäänsä Bono seuraa kaikkialle, haluaa olla lähellä joka hetki. Hämmästyttävimmät suorituksensa molemmat koirat ovat tehneet teerijahdissa. Ne ovat löytäneet ammutut teeret

paikoista, joista ihminen ei ikinä lintuja olisi löytänyt.

Koira joka kolmannella Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (Rktl) vuonna 2009 tekemän selvityksen mukaan joka kolmannelle metsästäjällä on metsästyskoira tai useampia. Koiran kanssa metsästäminen kiinnostaa kahta kolmasosaa metsästäjistä. Labradorinnoutajakerhon metsästyskoeajaoston kouvola-lainen puheenjohtaja **Jukka Simpura** ei osaa arvioida, kuinka paljon labradorinnoutajia on metsästyskäytössä, selkeä vähemmistö rodun koirista kumminkin.

Labradorinnoutaja on ollut jo neljä vuotta Suomen rekisteröintitilaston kärjessä. Rotu on jakautunut näyttely- ja metsästyslinjan koiriin. Metsästyslinjan labadoreja rekisteröidään vuosittain noin 400, kun rodun koko rekisteröintimäärä oli viime vuonna 1851. Metsästyskokeisiin osallistuu vuosittain noin 600 labradorinnoutajaa. Vesilinnustukseen olisi saatavilla myös niitä koiria, joiden isäntä tai emäntä ei metsästä. Suomen noutajakoirajärjestö (SNJ) tarjoaa näitä koiria metsästäjien avuksi Noutajapörsissä.

Simpuran mukaan valtakunnallinen systeemi ei toimi. Pitäisi päästä alueelliseen ja paikalliseen yhteistyöhön. Limingan Hirvinevalla oli sorsajahdin aloituspäivänä vajaat 20 metsästäjää ja heidän käytössään kolme koiraa. Bergmanin koirakaksikon lisäksi töissä oli kolmaskin musta labradorinnoutaja, jväskyläläisen **Pekka Tammisen** nelivuotias Nemo. Yli sadan hehtaarin Hirvineva on Vapon entinen turvesuo, nykyinen vesilintukosteikko. Alueella on vuoroin avovettä, vuoroin vaikeakulkuista kaislikkoa. Kaikille koirille riitti noudettavia vesilintuja.
REIJO VESTERINEN

EU ennallistaa luontotyyppejä

Euroopan unioni haluaa ennallistaa 15 prosenttia heikentyneistä luontotyypeistä vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteessa ovat mukana myös lajien ja luontotyyppien suojele, passiivinen ennallistaminen ja haitallisten vieraslajien leviämisen esto. Ihminen on heikentänyt monien luontotyyppien tilaa ottamalla ne hyötykäyttöön. Ennallistamisella tavoitellaan luonnontilan palauttamista joko itsestään tai ihmisen avustamana. Pyrkimyksenä on myös säilyttää ja lisätä luonnon monimuotoisuutta.

Maailmalla peltoja, Suomessa metsiä ja soita Maailmalla ennallistetaan Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) mukaan etenkin peltoja, laituria ja kaivosalueita. Suomessa luonnontilaan palautetaan enimmäkseen metsiä ja soita. Suomessa ennallistamistoimia on toteutettu vuoteen 2012 mennessä noin 37 000 hehtaarilla. Se on vain 0,1 prosenttia koko maan pinta-alasta. Metlan mukaan soidensuojelun täydennysohjelmalla olisikin merkittävä osa EU:n tavoitteiden saavuttamisessa. Suurin osa ennallistamistoista on keskittynyt valtion suojelualueille. Pienipiirteistä

kunnostusta, kuten riistakosteikkoja, on Metlan mukaan toteutettu myös yksityisillä mailla ja talousmetsissä. Sorakuoppien ja turvetuotantoalueiden maisemointia voidaan myös pitää ennallistamisena, jos tavoitteena on luonnontilaan palauttaminen.

Hoito vaikuttaa kustannuksiin Metlan mukaan ennallistamisesta on hyötyä uhanalaisten lajien ja monimuotoisuuden säilyttämisessä. Monimuotoinen luonto hyödyttää ihmistä tuottamalla ruokaa, puhdasta ilmaa ja lääkkeitä. Myös ilmastomuutoksen vastustuskyky kasvaa. Ennallistamisen kustannuksiin vaikuttavat Metlan mukaan kohteen myöhemmät hoitovaatimukset. Esimerkiksi perinnemaisemia ja kosteikkoja on hoidettava jatkuvasti. Samoin tulesta riippuvaisen lajiston säilyttäminen vaatii pienten alueiden polttoa muutaman vuoden välein. Ennallistamisesta voi olla Metlan mukaan myös haittaa. Esimerkiksi maanmuokkaus saattaa lisätä vesistöjen ravinuormia. Lisäksi eri toimienpiteiden sosiaalinen hyväksyttyvyys ja hyödyt vaihtelevat.

TIINA HEIKKINEN

Ojitetut suot ennallistuvat hitaasti

Ennallistaminen palauttaa ojitetun suon vedenpinnan nopeasti luonnolliselle tasolle. Turpeen muodostumisen tai luonnontilaisen suokasvillisuuden palautuminen on kuitenkin tutkimusten mukaan hidasta. Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) mukaan soita ojitetiin metsätalouskäyttöön etenkin 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Silloin oja kaivettiin vuosittain lähes 300 000 hehtaarille soita. Kaikkiaan ojitettuja soita on Metlan mukaan lähes viisi miljoonaa hehtaaria. Siitä runsaat 10 prosenttia on nykyisin metsätalouskäyttöön sopimattomia. Osa ojituksista on lisäksi kohdistunut soille, jotka on vuonna 2008 luokiteltu uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Tällaisia ovat esimerkiksi Etelä-Suomen letot sekä Pohjanmaan ja Kainuun aapasuot.

Ojat tukkoon ja puusto pois Luonnontilaisen soiden ojitetut reuna-alueet ja metsätaloudellisesti heikottuuttoiset suot voidaan ennallistaa tukkimalla ojat sekä poistamalla puustoa. Tarkoituksena on palauttaa soiden vesitalous, kasvillisuus ja toiminta luonnontilaisen kaltaiseksi. Ennallistamista on Metlan mukaan tehty Etelä-Suomessa 1980-luvun lopulta. Se on yleensä ollut osa EU-rahoitteista

hanketta. Tutkimusten mukaan ennallistettujen soiden vedenpinnan taso, kasvillisuus ja hiilensidontat ovat palautuneet lähelle luonnontilaa. Kuitenkin esimerkiksi maatumisprosessien palautuminen vie aikaa. Useimmat tutkimusseurannat ovat Metlan mukaan kuitenkin liian lyhytaikaisia kertomaan, palauttaako ennallistaminen soille tyypilliset hitaat prosessit vai muodostaako se kokonaan uusia suoluontotyyppejä.

Kuormitus voi lisääntyä Ennallistamisella on Metlan mukaan myös ympäristön tilaa heikentäviä vaikutuksia. Esimerkiksi ojen tukkiminen aiheuttaa häiriöitä ravinnekierrossa, mikä lisää lähivesien kuormitusta. Myös suon kasvihuonekaasupäästöt voivat lisääntyä etenkin metaanin osalta. Tutkitulla eteläsuomalaisella lettosuolla on havaittu orgaanisten ainesten huuhtoutumista yli 10 vuotta ennallistamisen jälkeenkin. Kuormitus lisää suoveden happamuutta ja kalsiumin huuhtoutumista. Se on luultavasti estänyt kalkkia vaativan sammalajiston leviämisen alueelle.

TIINA HEIKKINEN

KIRJA

Jos sienimetsään haluat mennä nyt

Jarkko Korhosen ja Pirjo Penkkimäen Suuri suomalainen sienikirja esittelee sienet käytännöllisesti eri metsätyyppien mukaan. Se tuo mukavaa vaihtelua perinteisiin sienityyppien mukaan eteneviin opuksiin. Kirja ei tekijöidensä mukaan pyri kilpailemaan laajojen lajoppaiden kanssa, vaan esittelee yleisimpiä sieniä, joita tavataan niin erilaisissa metsissä kuin ihmisen muokkaamilla pihoidilla ja niityilläkin. Kirjaan on saatu mahtumaan paljon tietoa tiiviissä paketissa. Selkeät kuvat ja värit tekevät kirjan selailusta mukavaa. Sieniesittelyjen lomaan on ripoteltu tietolaatikoita, joissa kerrotaan esimerkiksi sienten suojelusta, tunnistamisesta maistamalla ja erilaistista käsitelytavoista. Onpa sekaan saatu mahtumaan kiinnostavaltakin vaikuttavia reseptejäkin. Ukonsienipurilainen sopinee uusia kokeiluja halajavalle ja kantarellikastikkeen resepti taas perinteisistä mauista nauttivalle. Suuri suomalainen sienikirja

on helposti lähestyttävä opas aloittelevalle sienestäjälle, mutta sisältää tuoreita oivalluksia myös kokeneemmille poimijoille.

MIINA RAUTIAINEN

Jarkko Korhonen ja Pirjo Penkkimäki: Suuri suomalainen sienikirja. Tunnista sienet kasvuympäristön mukaan. 2. uusittu painos. 296 sivua. Readme.fi.

Hirvinevan kaislikko lähes kätkee miehen, veneen ja koirat. Ammutun linnun löytäminen ilman koiraa on vaikeaa.